

стратегічної розбудови та визначення місця спеціальних органів у протидії економічній злочинності, зокрема визначенням пріоритетних напрямів боротьби з конвертаційними центрами, а саме розроблення механізму взаємодії ДФС, НПУ, МВС, інших центральних органів виконавчої влади - власників спеціальних інформаційних систем чи документальних баз даних шляхом створення відомчих електронних баз даних, їх взаємодії - onLine та їх співпраця з банками та іншими фінансовими установами (на прикладі США та країн ЄС).

Павленко Наталія Григорівна, провідний науковий співробітник відділу організації наукової діяльності та захисту прав інтелектуальної власності Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ ПРАВОВОГО СТАТУСУ ВИКРИВАЧА КОРУПЦІЇ

Необхідність чіткого визначення правового статусу викривачів корупції існувала тривалий час. У 2010 році Парламентська Асамблея Ради Європи прийняла резолюцію 1729 (2010) під назвою «Захист інформаторів», котра містить рекомендації щодо необхідності прийняття державами-членами спеціального законодавства у згаданій сфері з метою забезпечення ефективного захисту інформаторів.

Чинний Закон України «Про запобігання корупції» у статті 53 містить дворівневе визначення терміну «викривач корупції».

За родовою ознакою викривач відноситься до осіб, які надають допомогу в запобіганні і протидії корупції.

За видовою ознакою викривачем є особа, яка за наявності обґрунтованого переконання, що інформація є достовірною, повідомляє про порушення вимог цього Закону іншою особою.

Таким чином, законодавець визначив відмінною рисою викривача факт повідомлення останнім компетентних органів про відомі йому ознаки порушення антикорупційного законодавства.

Втім, з поля зору законодавця випала така важлива характерна риса викривачів як можливість давати свідчення чи іншим способом сприяти викриттю та розслідуванню корупційних правопорушень.

Повідомлення про вчинення корупційного правопорушення не завершує процес його викриття, а лише розпочинає.

У цьому плані надзвичайно важливим є формування відповідної доказової бази, що може ґрунтуватися на показаннях свідків, наданні підтверджуючих документів або речових доказів.

Особа, яка надає компетентним органам сприяння у формі надання свідчень, документів чи речових доказів, вочевидь за родовою ознакою належить до викривачів корупції.

Однак закон за вищезгаданою видовою ознакою не відносить перелічених осіб до викривачів корупції, що може мати для останніх суттєві негативні наслідки.

Якщо виходити з дослівного тлумачення статті 53 Закону України «Про запобігання корупції», то засоби державного захисту викривачів (забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві, гарантії захисту від свавільного звільнення або інших негативних службових наслідків, нерозголошення інформації про особу) стосуються лише осіб, які є заявниками про корупційні правопорушення.

Таким чином, особи, які надають допомогу в запобіганні і протидії корупції, але не відносяться до категорії заявника про корупційне правопорушення, позбавлені гарантій державного захисту для викривачів корупції.

Вочевидь, така ситуація потребує виправлення. Вищезазначені гарантії мають отримати не лише особи, які є заявниками про вчинення корупційного правопорушення, а й будь-які особи, які сприяють розкриттю корупційного правопорушення шляхом надання свідчень, документів, речових доказів або в будь-який інший спосіб.

У цьому контексті слід зазначити, що в Рекомендації Комітету Міністрів Ради Європи від 30 квітня 2014 року встановлено принципи для держав-членів, що мають урахуватися під час розробки своїх національних законів та інших нормативних актів чи внесення змін, які можуть бути необхідні й доречні в контексті їхніх правових систем.

У Рекомендації подано визначення інформатора як «будь-якої особи, що повідомляє чи розкриває інформацію про загрозу або шкоду суспільним інтересам у контексті їх роботи в державному чи приватному секторі».

На нашу думку, поняття «викривач корупції» в чинному законодавстві України потребує розширення змісту з урахуванням рекомендацій Ради Європи.

Панова Світлана Василівна, молодший науковий співробітник сектору дослідження злочинності та її причин Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса НАПрН України

КОРУПЦІЯ В ПРИВАТНІЙ СФЕРІ ЯК ЧИННИК, ЩО ШКОДИТЬ ДІЛОВІЙ РЕПУТАЦІЇ

Кожному суб'єкту приватної сфери, незалежно від розміру, форми і мети дуже важлива його репутація. Репутацією доволі складно маніпулювати, адже вона формується під впливом цілого комплексу параметрів: ефективності менеджменту, етики ведення бізнесу, успішності бізнес-розвитку, якості послуг, операційних і фінансових